

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	054-04-214
Дата	26.10.2020г.

15-06
Чрез

**ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА**

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО
ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА
И ТУРИЗЪМ
Г-Н ПЕТЪР КЪНЕВ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 83, ал. 1 от ПОДНС внасям аргументирано предложение за допълнение на приетия на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за публичните предприятия № 054-01-94, внесен от Даниела Дариткова и група народни представители както следва:

Създава се нов § 1:

§ 1. В чл. 2, ал. 2 накрая се добавя „и Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“.

ВНОСИТЕЛ:

Валентин Циколов

МОТИВИ

Поради естеството на своята дейност, ДП РАО е създадено съгласно специален закон – Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) и неговата дейност е обект на специфично лицензиране от страна на Агенцията за ядрено регулиране. Неговите функции имат стратегическо значение за страната, тъй като те включват дългосрочното управление и изолация на радиоактивните отпадъци и обезпечаването на безопасността на тяхното съхраняване за бъдещите поколения.

Съгласно определените му със ЗБИЯЕ специални функции и обхват на дейност, ДП РАО има монополно положение спрямо другите икономически субекти и не функционира в обстановка на конкурентна среда. Разпоредбата на чл. 76, ал. 1 от ЗБИЯЕ регламентира, че управлението на радиоактивните отпадъци извън обектите, в които се генерират, се осъществява само от Държавно предприятие "Радиоактивни отпадъци".

Съгласно получените лицензи от Агенцията за ядрено регулиране за извеждане от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ Козлодуй ЕАД, ДП РАО е и единствената организация, упълномощена да извършва тази дейност на територията на Република България.

Бюджетът на ДП РАО се формира съответно от Фонд „Радиоактивни отпадъци“ и Фонд „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения“ (създадени със ЗБИЯЕ), и подлежи на контрол относно изпълнение на приетите от управителните съвети на двата фонда програми и разходваните средства.

Дейностите, изпълнявани от ДП РАО не са насочени към генериране на печалба, като съгласно разпоредбата на чл. 80 от ЗБИЯЕ, то може да извършва дейности и да сключва сделки само във връзка с осъществяването на предмета му на дейност, не може да участва в търговски или граждански дружества и няма право да сключва договори за кредити с търговски банки и други финансови институции (освен ако за това има изрично решение на Министерския съвет).

ДП РАО е от стратегическо значение за страната от гледна точка и на времевия хоризонт на извършваната от него дейност. Управлението и погребването на радиоактивните отпадъци (РАО) е дългосрочен процес (десетилетия след закриването на ядрените мощности), което определя спецификата на ДП РАО по отношение на останалите публични предприятия. От важно значение е и фактът, че ДП РАО ще извършва функции по извеждане от експлоатация на всички ядрени съоръжения на

територия на Република България (тези в рамките на АЕЦ Козлодуй ЕАД, както и в бъдещите ядрени мощности, хранилищата за съхранение и погребване на РАО, и на други източници с радиационно излъчване).

Следва да се отбележи, че в страните от Европейския съюз развиващи ядрена енергетика организациите, ангажирани с управлението на РАО, са в повечето случаи държавни (освен Финландия и Швеция) и са подчинени единствено към съответните министри, които определят държавната политика в тази област, а по отношение на финансово - икономическите показатели – на съответните специализирани фондове за РАО и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения.

ДП РАО като специфично държавно предприятие е обект на контрол относно политиката, стратегическите цели и финансово-икономическите параметри от редица органи и институции, а именно:

- Министъра на енергетиката – чл. 86, ал. 1, т. 7 от ЗБИЯЕ;
- Управителен съвет на Фонд „Радиоактивни отпадъци“ – чл. 86, ал. 2 и чл. 97, ал. 1 от ЗБИЯЕ;
- Управителен съвет на Фонд „Извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения“ – чл. 54, ал. 1 от ЗБИЯЕ;

- Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) - Република България е страна по Рамково споразумение с ЕБВР, относно дейностите на Международен фонд „Козлодуй“ за подпомагане извеждането от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“, чрез получаване на безвъзмездна помощ, ратифицирано от НС (ДВ, бр. 38 от 2002 г.). В Преамбюла на Споразумението е записано, че съгласно Правилата на Международния фонд, банката се съгласява да администрира субсидиите, които ще бъдат предоставени от донорите към фонда, за финансиране или съфинансиране чрез субсидии на подготовката и осъществяването на избрани проекти, отнасящи се до предоставянето на техническа помощ и придобиването, инсталирането и пускането в действие на оборудването, необходимо за подпомагане на извеждане от експлоатация на блокове 1-4 на АЕЦ „Козлодуй“.

Съгласно Споразумението, е създаден Смесен комитет между Република България и ЕБВР, който на ежегодни срещи обсъжда и осъществява контрол по изпълнението на проектите по Споразумението по методология, определена от ЕБВР.

В съответствие с регламента на Европейския съюз за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на България в процеса на извеждане на ядрени мощности и процедурите приложими към него, изпълнението на дейностите, които се финансират от МФ „Козлодуй“, са обект на редовен мониторинг. Според действащите

правила, напредъкът по Програмата за извеждане се проверява всяко полугодие в няколко последователни стъпки. ДП РАО изготвя Мониторингов отчет, представящ изпълнението на планираните дейности за съответния период, който се удостоверява от ЕБВР и представя в ГД „Енергетика“ на Европейската комисия (ЕК). Следва посещение на място на площадка „Козлодуй“ от представители на ЕК с цел непосредствено проследяване на място на изпълнението на дейностите, посочени в документа. Процедурата завършва с финално заседание на Комитета, на което се обобщават резултатите от мониторинга и съответно се приема Мониторинговия отчет.

С оглед гореизложеното смятаме, че Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ следва да бъде изключено то обхвата на разпоредбите на Закона за публичните предприятия.

ВНОСИТЕЛ:

Валентин Николов